Utbyggd vindkraft - avgörande för industrins konkurrenskraft

svensk vindenergi

Svensk industri har chansen att bli världsledande i klimatomställningen. Det satsas nu stort på bland annat fossilfritt stål, grön vätgas och batterier. Investeringarna fordrar ett snabbt och stort tillskott av el. Sveriges elbehov väntas vara minst dubbelt så stort redan inom 20 år.

Om satsningarna förverkligas fullt ut, kommer de att leda till kraftigt minskade klimatutsläpp och samtidigt ge viktig tillväxt av jobb och skatteintäkter från norr till söder. Det vi har framför oss är en historisk möjlighet att utveckla det svenska samhället och välfärden.

Vindkraften är redo att leverera och har en central roll i omställningen. För även om det kommer behöva produceras el från flera kraftslag även framöver, så är det bara vindkraften kan byggas så snabbt, i så stor skala och till så låga priser som industrin efterfrågar. Det framhåller allt fler industrier med stort elbehov, varav flera är medlemmar i Svensk Vindenergi.

Det investeras över 117 miljarder kronor i ny vindkraft i Sverige 2017–2024. Mellan 2022 och 2024 tillkommer hela 21 terawattimmar (TWh) vindkraft, motsvarande 7 TWh per år. Det är en utbyggnadstakt som behöver hålla i sig. Men den framtida utbyggnaden är hotad. Vindkraften beviljas allt färre tillstånd. Hela 8 av 10 vindkraftverk på land fick nej av kommunerna år 2021, och det är ofta krångligt och tidskrävande att få tillstånd. Nu krävs snabba åtgärder och reformer.

Med denna folder vill Svensk Vindenergi sammanfatta vad som behövs för att vindkraften ska nå sin fulla potential och bidra till ett klimatsmart och konkurrenskraftigt Sverige. Vårt land har närmast unika förutsättningar att producera grön el till låga kostnader med vindens energi. Låt oss nu agera snabbt och tillvara denna möjlighet att skapa ett samhälle att vara stolta över.

Daniel Badman, vd, Svensk Vindenergi

För att säkra den framtida elförsörjningen måste följande förutsättningar vara på plats redan under mandatperioden 2022-2026:

Politisk enighet

Det finns utrymme för alla kraftslag att vara med och möta det växande behovet av el. Det ena kraftslaget utesluter inte det andra. Svensk politik behöver samla sig och möjliggöra den stora utbyggnad av elproduktionen som nu krävs. Fokus måste vara industrins konkurrenskraft – inte att debattera om det ska byggas vind- eller kärnkraft.

Dubblerat elsystem

Planerbarhet är inte ett kraftslag, utan en teknisk förmåga som tillhandahålls genom en mix av kraftproduktion, energilager, marknadslösningar och elnät. Områden där svenska företag har stort kunnande. För att realisera potentialen krävs ett proaktivt förhållningssätt hos ansvariga myndigheter. Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen behöver få i uppdrag att fördubbla kapaciteten i dagens system och främja att kapacitet byggs proaktivt. Elnätsutbyggnaden behöver delvis kunna finansieras med generösa statliga lån, så att inte enbart dagens kunder drabbas av tariffer för att bygga teknik som ska användas av morgondagens aktörer.

Effektivare tillståndsprocesser

Halvera ledtiderna för utbyggnaden av såväl elnät som elproduktion. Förverkliga EU:s ambition om att den som ansöker om tillstånd endast ska ha en kontaktpunkt. Sådana åtgärder kombinerat med en lagändring om att kommuner ska lämna besked tidigt och inte ändra det under processens gång förbättrar investeringsklimatet avsevärt.

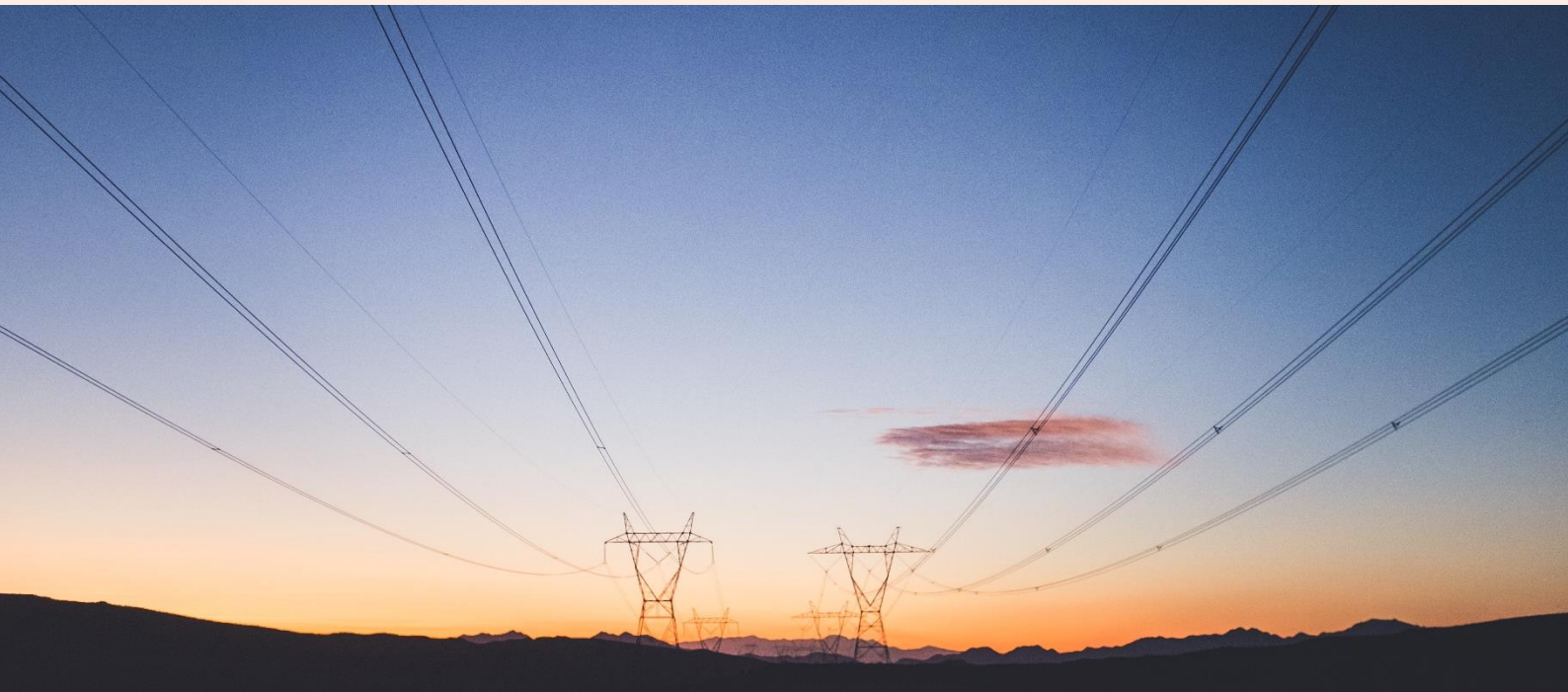

Stärkt beredskap

Decentraliserad elproduktion stärker Sveriges beredskap, enligt FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut. Detta är just vad vindkraften levererar. Regering och riksdag behöver vara tydlig med att det är dags för Försvarsmakten att föra en konstruktiv dialog med vindkraftsbranschen om hur försvar och vindkraft kan samexistera och stärka varandra, likt i andra länder. Försvarets restriktioner täcker mer än halva Sveriges yta, och det är därför avgörande att vi drar nytta av de lösningar som finns för samexistens och synergi. Vindkraften kan ge försvaret framskjutna positioner och moderniserade system.

Lokala incitament

Vindkraften byggs till låga kostnader och pressar elpriserna där den byggs. Regioner blir attraktiva för nya industrier som ger tillväxt av jobb och skatteintäkter. Trots det får vindkraften ofta nej av kommunerna. Därför behövs starka, teknikneutrala och direkta incitament som får fler kommuner att bidra till ny elproduktion. En lösning vore att fastighetskatten för alla nya elproducerande elanläggningar flyttas från staten till kommunen där elen ska produceras.

Klimatet först

Regeringen behöver ge samtliga myndigheter och affärsverk tydliga instruktioner att underlätta samhällets elektrifiering och klimatomställning. Brådskandet i klimatomställningen gör att frågan måste ha hög prioritet i avvägningar mellan olika intressen. En annan viktig åtgärd är att väga in klimatnyttan av ny byggnation, bland annat vindkraften, i miljöprövningen.